

utáni vadászó és gyűjtögető közösek; A legkorábbi élelmiszertermelők i.e. 5500—3800; Gazdasági fejlődés és a fémek legkorábbi megjelenése i.e. 3800—3000. A felhasznált irodalomban — a fontosabb régebbi munkákon kívül — a legújabb eredményeket is mind felsorolta, s kétségekívül óriási tájékozottságról tesz tanúságot. (Csak sajnálkozhatunk amiatt, hogy nálunk az idézett publikációknak csak kis hányada található meg a szak-könyvtárakban.) Az irodalmi tájékozottság mellett még nagyobb pozitívuma a könyv írójának, hogy tárgyismerete a legigényesebb szakembereket is minden tekintetben kielégítheti. És még valami némileg megkülönbözteti ezt a szép kiadványt a Nyugaton megjelenő ha-

sonló szakkönyvektől: szerzője szinte kivétel nélkül mindig helyesen írja a helyneveket és a lelőhelyek sokszor komplikált nevét. Ebből a szempontból felülmúlja az egyébként korrekt, de elírásoktól nem mentes, legkitűnőbb kiadványokat is.

Ismertetésünkkel elsősorban arra szerettünk volna rámutatni, milyen nagy mulasztás a részünkről, hogy annak az értékes régészeti anyagnak szintézissé kovácsolását átengedjük másoknak, amely régészeti gyűjteményeink sötét zugaiban várják a jobb időket, amikor a kellő anyagi támogatás nem néhány létesítmény, intézmény privilégiuma lesz, hanem a tényleges társadalmi érdekek kifejezője.

SZEKERES LÁSZLÓ

EGY PRIMITÍV LOGIKA ÜRÜGYÉN

(A versrovat szerkesztésének elveiről)

Az Üzenet olvasói bizonyára felfigyeltek a folyóiratunkat »kiértékelő« írásokra, amelyek napilapunk hasábjain jelentek meg, vagy a Szabadkai Rádió adásaiban hangzottak el. Ezúttal nem szándékozunk a rendezések tárgyilagosságával foglalkozni, mert jegyzetünknek egészen más feladata van. Olvasóink figyelmére most csak annyiban hivatkozunk, miszerint nyilvánvaló az, hogy azonos ponton találkozunk a szerkesztő bizottság figyelmével az említett kommentárok »egyoldalúságát« illetően, szinte kivétel nélkül, amikor az Üzenet szépirodalmi anyagát taglalják, különös tekintettel a lírai rovatra. Azért hangsúlyozom ezt így, mert a versrovatot jelentő örök szálkát a kritika »objektív« akarnokainak a szemében, s csodálatosképpen annak is a szigorúan vett szabadkai lírikusokra eső része... Ebből — egy felettebb primitív logika alapján — az következik, hogy: bárhogy is állunk »más régiók« lírai eredményeivel, minőségi értékeivel, örök és megmásíthatatlan törvényszerűség, hogy az Üzenetben közölt versek tenger-

nyi többségében egyedül a szabadkai költők hozama áll egy megszégyenítő, degradáló, a kultúrát mélyre süllyesztő, s Szabadkára anynyira jellemző provinciális színvonalon.

Eltekintve az említett rovat bizonyos képes, tisztátlan s végső szándékaiban és kinyilatkoztatásaiban (sajnos így kell mondanom!) embertelen, útszéli, fejtánc és dilettáns kritizálásától, s nemkülönben holmi időzített grandomániától és tománomániától, szükségesnek tartom, hogy az Üzenet olvasóit és barátait a következőkről tájékoztassam: A folyóirat lírai rovata nem véletlenül ilyen, amilyen valójában, és nem is egy valamiféle tehetetlen, hozzá nem értő dilettáns szerkesztési koncepció eredményeképpen olyan, hogy eleve okot adjon bárki-nek kritikusi hajlamainak olcsó kiélésére.

A közlést irányító szerkesztési szándék, illetve koncepció tudatos, meggondolt irodalompolitikából ered, abból az általános helyzetből kiindulva, hogy mind az Üzenet, mind az irodalom fejlődésének kárára volna

egy szélsőséges, inadekvát szerkesztői kritérium alkalmazása, különös tekintettel a most induló, szünetlenül jelentkező, kezdő, haladó és még be nem ért költőtehetségekre, akikből idővel kiválasztódhat a minőségi csúcspot képviselő költőegyéniség.

Egy akármilyen irodaszagú »vertikális« lírai elméletnek, még inkább programnak, a mi körülményeink között semmilyen gyakorlati értelmét nem látjuk, részben azért, mert e táj lírai folytonosságának a medrében túlságosan is sok a különféle, nem művészi áramlatok által belesodort hordalék, de amely — sajnálatosképpen — mégis jogos igényt tart (és kap is!) a költészet fogalmának, illetve címerének bitorlására, általunk is, — valószínűleg azért, mert ez idő szerint nem vagyunk olyan gerincesek, hogy egyértelműen el tudjuk magunktól hátrítani a »nevetségesen maradi«, »konzervatív« jelzőkkel járó »sorscsapás« hátrányos következményeit...

(Megjegyezzük, hogy a legalizált lírai hordalékkal szemben irodalomelméleti, azaz irodalompolitikai közzéadás nélkül nem alkalmazható semmilyen megbízható kritérium!) S részben azért, mert az e pillanatban feltörő költőnemzedékek képessége, lírai színvonala (néhányat kivéve!) nem is igényli azt...

Célunk az, hogy szélességben terjedjen és hódítson teret egy olyan lírakultusz, amelyből idővel kiválasztódik és a magasba szökken a minőségi vers.

Mi mindenkinek biztosítjuk a teret és a lehetőséget a megmutatkozásra, a költői tanúságtételre, aki a legcsekélyebb érdemmel hozzá tud járulni az eljövendő vajdasági új líra születéséhez, azon az áron is, hogy vállaljuk az úgynevezett giccs (időleges) rejtegetéséért járó esztétikai megtorlásokat, de csakis azok részéről, akik ebbéli törekvésekben tisztább szándékkal és lélekkel magasodnak fölénk!

ZÁKÁNY ANTAL

